

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

*BUP-leder konferanse
Hamar 20.04.17*

*v/Spesialrådgiver Thor Rogan
Helse og omsorgsdepartementet*

Hovedlinjene i regjeringspolitikk:

- ***Økt innflytelse til brukerne***
- ***Mindre bruk av tvang***
- ***Mer åpenhet om psykisk helse***
- ***Psykisk helse inn i andre sektorer***
- ***Mer åpne og utadrettede arbeidsformer***
- ***Økt vekt på lokale arenaer og samhandling***
- ***Fra ideologi til kunnskap***
  - ***redusere ikke faglig begrunnet variasjon***
- ***Bedre sammenheng mellom psyk-, soma- og rustjenester***
- ***Mer forebygging – "tidligere inn"***

Regjeringens Helsepolitikk:

- **6 Stortingsmeldinger:**
  - **Folkehelse (2015)**
  - **Primærhelsemelding (2015)**
  - **Legemiddelmelding (2015)**
  - **Nasjonal helse og sykehusplan (2015)**
  - **Opptrappingsplan for rusfeltet (2016)**
  - **Prioritering i helsetjenesten (2016)**
- **Ny strategi for psykisk helse (kommer)**

Strategi for psykisk helse

- Bakgrunn
- Hva er en strategi/et strategisk grep?
  - Styring eller motivasjon?
- Hva dekker den?
  - Barn-unge-voksne
  - Folkehelse – forebygging – behandling
- Grunnlag for å skrive en strategi
  - Anbefalinger fra WHO og EU, internasjonale trender
  - Signaler fra brukerorg, kommuner, tjenestene, Hdir
  - Politiske føringer
  - Innspillsmøter og skriftlige innspill
  - Har vi de analysene vi trenger?
- Hva er handlingsrommet?
- Grunnlag for mulig opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse
- Hvor er vi i prosessen?
  - Ingen beslutninger er fattet!
  - Legges frem ?

Strategi psykisk helse - fem områder (foreløpig skisse)

- Psykisk helse inn i folkehelsearbeidet
- Inkludering og deltagelse i samfunnet
- Pasientens helsetjeneste
- Kunnskap og kvalitet
- Barn og unges psykiske helse

"Lykkes vi med folkehelsearbeidet kan vi redusere og kanskje halvere antall barn og unge som får diagnoser..."

Camilla Stoltenberg , feb. 2017 (sec.mem.)

Strategi psykisk helse - utfordringer (foreløpig skisse)

- Folkehelsearbeidet
  - Eierskap i sektorene som sitter på virkemidlene
  - Kunnskap og tiltak i kommunene
  - Livsstil og psykisk helse
- Inkludering og deltagelse i samfunnet
  - Arbeid og psykisk helse
  - Bolig, fritid, kultur, lokalmiljø
  - Stigma, fordommer, inkludering
- Pasientens helsetjeneste
  - Verdigrunnlaget
  - Tilgjengelighet-arenafleksibilitet/organisering/omstilling
  - Forebygge kriser, akuttinnleggelser og bruk av tvang
  - Oversykelighet og overdødelighet ved psykisk sykdom
  - Digitale tjenester

Strategi psykisk helse (foreløpig skisse)

Barn og unges psykiske helse

- Behov for systematisk og målrettet folkehelsearbeid i kommunene
- Kunnskap om psykisk helse og livskvalitet / livsmestring inn i barnehager, skoler og fritidsarenaer
- Tidlig innsats og utvikling av lavterskel-tilbud
- Tilgjengelige og koordinerte tjenester til barn, unge og deres familier
- ("Den digitale generasjonen")

Kunnskap og kvalitet

- Utvikle kunnskapsgrunnlaget – folkehelse og tjenester
- Implementere kunnskap
- Helseregistre, kvalitetsindikatorer
- Utprøving og evaluering

Noen spørsmål:

- Hvordan legge til rette for:
  - å styrke faglig ledelse
  - mindre variasjon i tilbudet som ikke er faglig begrunnet
- Hva er innholdet i DPS og BUP?
  - Hvilke forventninger skal vi ha til DPS og BUP i dag?
    - kompetanse, metoder, arbeidsmåter...
  - Hva kan DPS/BUP faktisk tilby ift forventningene?
  - Hva gjør vi for å legge til rette for å dekke eventuelt gap mellom forventninger og realiteter?
    - kompetansebygging, områdefunksjoner, fagnettverk, video og IKT-løsninger...?
- Mer lydhørhet og brukerinnflytelse:
  - hvorfor ble Ida møtt med tvang når hun ba om hjelp?
(Tilsynsrapport Htil 2016)

Tre mødre (facebok-gruppe) sier til politikerne:

- Savner oppfølging/veiledning av oss foreldre. Vi oppfattes fortsatt som et problem og ikke som en del av løsningen...
- "Ikke mitt bord" gjelder fortsatt både innenfor kommunen og på tvers av nivåene. Systemet fremstår som rigide bokser.
  - Ved nye eller flere diagnoser forsterkes dette. Tjenestene trekker seg da lett ut. Hjelpeapparatet har lite kunnskap om hverandre
- IP/koordinator vanskelig å få
- Foreldrene må koordinere tjenestene – når fagfolkene ikke lykkes blir ansvaret lagt over på foreldrene – ofte med beskyldning om at foreldrene svikter
- Skolen følger ikke opp – arbeider ikke for å ivareta barna
- Ansvarsgruppemøter blir ikke fulgt opp
- Når et barn ikke vil komme til BUP avsluttes saken – BUP følger da f.eks ikke opp med veiledning til foreldrene
- Hjelpeapparatet forsvarer seg i stedet for å lytte – "samarbeide" betyr at vi må gjøre som de sier...
- Barna får ikke hjelp før de er skikkelig dårlige
- Fastlegen – sterkt varierende – til dels fraværende

- **Mye kompetanse i tjenestene! Men den forvaltes dårlig/lite effektivt pga manglende samarbeid!**
- **Vi ønsker oss en dør inn til tjenestene! + Evaluering og brukerundersøkelser**

Er beskrivelsen gjenkjennbar?

Og enda et par spørsmål:

- Er BUP i front ift ny kunnskap? Klarer vi å bruke ressurser og kompetanse på beste måte? Eller har BUP stivnet i gamle arbeidsformer?
- Er tjenesten/kompetansen optimalt organisert ut fra bruker- og fagperspektiv?
- Får vi til effektiv (brukervennlig) samhandling?
- Hva er de viktigste utviklingstrekkene?
- *Hvor bør veien gå veien videre?*
- Opplevs det å være prioriteringskonflikter i tjenesten?
- Hvordan kan sentrale myndigheter legge til rette for en god tjeneste?
- *Hva trenger dere av oss?*

Mulige strategiske grep - skisse

- Forventninger til BUP – iverksette prosess:
  - tydeliggjøre forventninger/krav
  - egevaluering m/kvalitetssikring?
  - lokale/regionale/(nasjonale) tiltak for å lukke gap
- Faglig ledelse/kvalitetsforbedring/ redusere variasjon:
  - Tjenesten (i samarbeid med brukere og kommuner) definerer et sett indikatorer (eksist. data) som følges på enhetsnivå + event høyere ledernivå.
(jf oppdrag RHF 2017 – forskrift om ledelse mv)
- Finansiering/bruk av tilskuddsmidler
  - Finansieringsordning/ISF/tilskuddsmidler
- Legge til rette for et tettere samarbeid mellom kommuner, spesialisthelsetjeneste og brukere om å forebygge kriser, akuttinnleggelser og bruk av tvang

Andre mulige temaer

- Kvalitetsindikatorer - kvalitetsregistre
- Redskap for samvalg
- Erfaringskonsulenter
- Pakkeforløp
- Tiltak i kommunene
  - primærhelseteam
  - bruk av tilskuddsordninger
  - Rask psykisk helsehjelp, psykologer i kommunene

